

Obrazkowy przewodnik po Polsce przygotowała Kancelaria Premiera z okazji 25 lat wolności.

Mapa dostępna jest on-line: <https://mapa.premier.gov.pl/>

Była również dołączana do Naszego Elementarza. Zachęcamy do korzystania z niej na zajęciach z dziećmi. Może być źródłem wielu inspiracji. Poniżej przedstawiamy propozycję kilku ćwiczeń, które nawiązują do mapy bądź są nią inspirowane.

Aktywność pierwsza: Spacer odkrywców

Cel: Kształtowanie umiejętności współdziałania, doskonalenie umiejętności obserwacji, rozwijanie umiejętności wypowiadania się, poznanie najbliższej okolicy, kształtowanie wrażliwości na piękno otoczenia zewnętrznego, poznanie sposobu tworzenia mapy, doskonalenie umiejętności plastycznych

Czas trwania: spacer (20-40 minut, w zależności od wybranej trasy), praca w sali lekcyjnej (wariant 1: 30 minut; wariant 2: 60-70 minut)

Przed wyborem miejsca spaceru należy upewnić się, czy na trasie nie znajdują się jakiekolwiek utrudnienia uniemożliwiające obserwację (np. trwający remont). Warto również uwzględnić czas trwania spaceru, aby nie był on zbyt obciążający dla uczniów. W przypadku gdy liczba osób w grupie będzie mniejsza niż 3 zaleca się wybranie mniejszej liczby obszarów obserwacji lub ich połączenie.

Potrzebne materiały: blok techniczny (biały i kolorowy), wycinanki, nożyczki, klej, taśma klejąca, taśma dwustronna, ołówki, mazaki, farby plakatowe, pędzelki, plastelina, duży sztywny karton albo fragment płyty kartonowo-gipsowej, Autor zaprezentowanych aktywności: Mateusz Konieczny

papierowa pudełka po artykułach spożywczych (np. herbata) albo lekach, liście, gałązki sosnowe, patyczki, kamyki, zboże

Dodatkowo do wariantu 2: ludziki LEGO (lub innych klocków), plastikowe zwierzęta, samochody zabawkowe (np. LEGO, resoraki)

Przebieg ćwiczenia/Opis: Opowiedz uczniom, że podczas zajęć wybieriecie się wspólnie na spacer po najbliższej okolicy (np. osiedle, na którym znajduje się szkoła). Jednak zanim wyruszą, podziel uczniów na cztery równe grupy, przyporządkowując im obszary obserwacji. Zadanie każdej z grup polega na uważnym przyglądaniu się najbliższemu otoczeniu w zależności od wskazanego obszaru. Ważne, aby podkreślić, że wszystkie zebrane informacje będą pomocne w realizacji kolejnego etapu zadania. Zachęć uczniów do zbierania pamiątek ze spaceru (np. liście, kamyki, szyszki, patyczki).

Grupa 1: Rośliny: Grupa zajmuje się m.in. obserwacją drzew, skwerów, ozdobnych krzewów, kwiatów, ciekawych roślin znajdujących się na trasie spaceru. Dzieci przyglądają się kolorom roślin, ich liczbie, wielkości, częstotliwości występowania oraz położeniu.

Przykładowe pytania pomocnicze: Jakie drzewa występują na trasie spaceru? Jaki mają kolor? Czy są to drzewa iglaste? Czy w naszym otoczeniu występują ogródki przydomowe? Czy rosną w nich kwiaty? Gdzie rośnie najwięcej drzew? Czy w otoczeniu znajdują się ciekawe, niespotykane drzewa?

Grupa 2: Zwierzęta: Grupa zajmuje się m.in. obserwacją gatunków zwierząt występujących w okolicy, ich miejscem zamieszkania. Warto wskazać uczniom, aby przyjrzeni się gniazdom ptaków (np. bocianów, sów) - ich występowaniem i położeniem (drzewa, słupy energetyczne).

Przykładowe pytania pomocnicze: Czy na trasie spaceru żyją jakiekolwiek zwierzęta? Czy są to zwierzęta leśne albo gospodarskie? Czy w okolicy znajdują się karmniki dla zwierząt? W jakich miejscach się pojawiają? Czy w naszej szkole żyją zwierzątka?

Grupa 3: Budynki: Grupa zajmuje się obserwacją budynków, ich występowaniem, kolorem i wielkością.

Przykładowe pytania pomocnicze: Czy na trasie spaceru pojawiają się domki jednorodzinne albo bloki? Ile domów znajduje się na trasie spaceru? Czy występują inne obiekty niż domy (np. szkoła, straż pożarna, sklep)? Jak myślicie, co można w nich zrobić? Jaka jest wielkość budynków? Jaki mają kolor?

Grupa 4: Ruch uliczny: Grupa zajmuje się obserwacją dróg, ścieżek rowerowych, chodników i przejść dla pierwszych.

Przykładowe pytania pomocnicze: Czy po drogach występujących na trasie spaceru poruszają się samochody? Czy pojawiają się ścieżki rowerowe? Czy wszędzie znajdują się chodniki? Jaka jest ich wielkość? Ile przejść dla pieszych znajduje się na trasie spaceru? Jakie znaki drogowe się pojawiają? Co przedstawiają? Czy pojawiają się parkingi?

Po powrocie ze spaceru poproś każdą z grup o zaprezentowanie swoich wrażeń ze spaceru. W tej części ważne jest, aby trzymać się ustalonego podziału na grupy tematyczne (rośliny, zwierzęta, budynki, ruch uliczny). Po zebraniu spostrzeżeń poproś uczniów o przygotowanie mapy miejscowości. Warto zaprezentować uczniom przykłady różnych map (np. z atlasu geograficznego lub mapy „Polska 25 lat wolności”), aby przybliżyć im konstrukcję, układ, kolorystykę mapy)

Wersja 1: Uczniowie w ustalonym podziale na grupy przygotowują plan miejscowości (trasy spaceru). Grupa obserwująca ruch uliczny zajmuje się narysowaniem dróg, ścieżek rowerowych i chodników na dużym kartonie. Pozostałe grupy przyglądają się pracy kolegów i koleżanek, mogą dokonać modyfikacji. Najlepiej gdyby na początku narysowano kontury, a na zakończenie przystąpiono do kolorowania mapy, na pewno wzmocni to integrację zespołu.

Autor zaprezentowanych aktywności: Mateusz Konieczny

Po narysowaniu konturów dróg do pracy przystępują kolejne grupy, rysując w odpowiednich miejscach właściwe elementy - budynki, rośliny, zwierzęta.

Aby przyspieszyć pracę można poprosić uczniów, aby wybrane przez siebie elementy narysowali na oddzielnych kartkach papieru (najlepiej na ćwiartce kartki papieru). Gotowe fragmenty mapy można wyciąć i przykleić klejem we właściwych miejscach na mapie.

Wersja 2: Uczniowie w ustalonym podziale na grupy przygotowują plan miejscowości (trasy spaceru). Grupa obserwująca ruch uliczny zajmuje się narysowaniem dróg, ścieżek rowerowych i chodników na dużym kartonie lub płycie kartonowo-gipsowej. W tym samym czasie dzieci w pozostałych grupach zajmują się tworzeniem pozostałych elementów mapy:

Zwierzęta: narysowanie odpowiedniego elementu (np. psa) na maksymalnie ćwiartce kartki białego lub kolorowego papieru, a następnie jego wycięciu.

Rośliny: narysowanie odpowiedniego elementu (np. drzewo) na maksymalnie ćwiartce kartki białego papieru lub kolorowego papieru, a następnie jego wycięciu. Drzewa można stworzyć z fragmentów liści, patyczków lub igiełek mocując je w plastelinie, natomiast pola poprzez przyklejenie ziaren zboża w odpowiednim miejscu.

Budynki: narysowanie odpowiedniego elementu (np. dom, szkoła) na maksymalnie ćwiartce kartki białego lub kolorowego papieru, a następnie jego wycięciu. Budynki można także stworzyć poprzez oklejenie kolorowym papierem pudełka po lekach lub artykułach spożywczych.

UWAGA! Wycinając fragment mapy warto zostawić w jego dolnej części pasek szerokości ok. 0,5 cm, który następnie należy zagiąć, posmarować klejem (lub przykleić taśmą dwustronną), a następnie przykleić we właściwym miejscu mapy.

Aby mapa stała się interaktywnym narzędziem edukacji można umieścić na niej np. ludziki (np. z klocków LEGO) lub samochodziki. Dzięki czemu dzieci będą mogły poznawać swoją okolicę na nowo, a także uczyć się bezpiecznego poruszania po drodze.

Aktywność druga: Robimy pocztówki

Cel: rozwijanie wyobraźni twórczej, rozwijanie ekspresji plastycznej, rozwijanie sprawności manualnej, zapoznanie uczniów z zasadami adresowania kartek pocztowych

Czas trwania: 30 min.

Potrzebne materiały: blok techniczny, kredki, mazaki, klej, stare gazety, wycinanki, kolorowe tasiemki

Przebieg ćwiczenia/Opis: Przed rozpoczęciem ćwiczenia warto wprowadzić uczniów do pocztowego świata, poprzez pokazanie kartek pocztowych, listów i kopert. Można opowiedzieć uczniom, że kartki pocztowe wysyła się m.in. z okazji ważnych okoliczności (np. urodziny, imieniny), wydarzeń czy podróży. Obdarowując kogoś kartką pocztową wyrażamy wdzięczność, chcemy za coś podziękować lub pielęgnować dotychczasową znajomość. Rozwijając temat podróżowania, można dopytać się uczniów, w jakim miejscu spędzili wakacje lub ostatni weekend, gdzie byli podczas ferii zimowych. Zadanie uczniów polegać będzie na przygotowaniu kartki pocztowej, którą chcieliby wysłać do bliskiej im osoby z wybranego przez siebie miejsca (np. miejsca, które odwiedzili w okresie wakacji czy ferii zimowych).

Na tablicy narysuj wewnętrzną stronę kartki pocztowej - zaznaczając miejsce na naklejenie znaczka oraz linie, na których można zapisać adresata, a także miejsce do zapisania pozdrowień lub życzeń. Rozdaj uczniom po jednej kartce bloku technicznego (a4), a następnie poproś o odrysowanie części zaprezentowanej na tablicy. Na drugiej stronie uczniowie przygotowują obraz wybranego przez siebie miejsca, wykorzystując różnorodne materiały plastyczne

Autor zaprezentowanych aktywności: Mateusz Konieczny

(np. kredki, mazaki, fragmenty gazet, bibuła, wycinanka), później adresują pocztówkę do bliskiej im osoby (np. mamy, taty, przyjaciela, koleżanki). Na zakończenie pracy poproś uczniów o przedstawienie swoich prac, dopytując o narysowane miejsce i osobę, do której zaadresowano pocztówkę.

Aktywność trzecia: Poznajemy herby

Cel: poznanie polskich symboli narodowych, doskonalenie wrażliwości plastycznej, doskonalenie umiejętności plastycznych

Czas trwania: 30 min.

Potrzebne materiały: blok rysunkowy, ołówki, mazaki, kredki, plastelina, wycinanki, kolorowe tasiemki, klej, stare gazety, bibuła, wydruk flagi i godła Polski oraz herbu miejscowości/gminy i powiatu, w którym znajduje się szkoła

Uwaga: Herb miejscowości/gminy lub powiatu można znaleźć na stronie internetowej urzędu miasta/gminy lub starostwa powiatowego - najczęściej w górnej części strony lub plikach do pobrania. Zawsze można zwrócić się z prośbą do urzędu, aby udostępnił herb w wersji elektronicznej lub przesłał wydruki (np. w formie ulotki, którą można wręczyć każdemu uczniowi).

Jeśli gmina/miasto lub powiat nie dysponują swoim herbem można pominąć część ćwiczenia związaną z prezentacją lokalnego herbu.

Przebieg ćwiczenia/Opis: Przed rozpoczęciem ćwiczenia przedstaw uczniom flagę i godło Polski (np. poprzez wskazanie ich w sali lekcyjnej lub przedstawienie wydruków), a następnie herb miejscowości/gminy lub powiatu, w którym znajduje się szkoła.

Po przedstawieniu flagi herbów poproś uczniów o wyrażenie swoich spostrzeżeń dotyczących wskazanych symboli. Warto zapytać się dzieci, czy przed zajęciami widziały przedstawione symbole. Jeśli tak, to gdzie lub w jakich sytuacjach?

Rozdaj uczniom po jednej białej kartce bloku rysunkowego, a następnie poproś o przygotowanie własnego herbu obrazującego np. klasę, do której uczęszcza uczeń albo miejscowość, z której uczeń pochodzi lub w której znajduje się szkoła. W herbie warto przedstawić skojarzenia - przedmioty, osoby, sytuacje, które związane są z tematem herbu (np. wspólny taniec, zwierzątko klasowe). Ważne jest, aby uczeń samodzielnie wybrał odpowiednie elementy. Przed rozpoczęciem tworzenia herbu warto narysować na tablicy kontur, aby ułatwić uczniom tworzenie własnych symboli. W pracy nad herbem można wykorzystać różnorodne materiały plastyczne, w tym mazaki, stare gazety, bibułę, kolorowe tasiemki.

Po zakończeniu ćwiczenia poproś uczniów o przedstawienie swoich herbów. W sali lekcyjnej warto stworzyć galerię herbów poprzez przymocowanie ich do tablicy korkowej lub rozwieszonego sznurka

Aktywność czwarta: Podróżujemy po Polsce

Cel: Wykorzystanie mapy do planowania podróży, przedstawienie atrakcji turystycznych Polski, rozwijanie umiejętności planowania, rozwijanie umiejętności wypowiedania się, doskonalenie umiejętności podejmowania decyzji

Czas trwania: 30 min.

Potrzebne materiały: białe kartki papieru, ołówki, kredki, mazaki

Autor zaprezentowanych aktywności: Mateusz Konieczny

Przebieg ćwiczenia/Opis: Wprowadź uczniów w tematykę podróżowania. Zapytaj się dzieci: Co to znaczy podróżowanie? W jakim miejscu spędziły ostatnie wakacje lub ferie zimowe? Z kim wyjechali? Co zapamiętali z podróży? Czym podróżowali? Jakie materiały lub akcesoria wykorzystywali w trakcie ostatniej wycieczki?

Rozdaj dzieciom kartkę białego papieru oraz mapę „Polska 25 lat wolności”, a następnie poproś ich, aby wybrali miejsce/miejsca, które chcieliby zobaczyć osobiście. Po chwili przedstaw uczniom treść zadania, które polega na przygotowaniu się do podróży do wybranego miejsca/miejsc. Każdy z uczniów powinien wymyślić, a następnie narysować na kartce białego papieru maksymalnie pięć przedmiotów, które będą mu potrzebne do zorganizowania wyjazdu oraz które mogą przydać się w trakcie pobytu w wybranym miejscu. Na zakończenie uczniowie prezentują narysowane przez siebie symbole, a także wyjaśniają, dlaczego wybrali wskazane akcesoria.

Aktywność piąta: Tworzymy własną mapę

Cel: kształtowanie umiejętności współdziałania w grupie, rozwijanie umiejętności wypowiedzania się, rozwijanie wyobraźni twórczej, zapoznanie uczniów z mapą Polski

Czas trwania: 40 min.

Potrzebne materiały: Kontur Polski (załącznik nr 1), ołówki, kredki, wycinanki, farby, stare gazety

Przebieg ćwiczenia/Opis: Podziel uczniów na dwu- lub trzyosobowe grupy. Rozdaj każdej z grup wydrukowany kontur Polski (załącznik 1), a następnie poproś grupy o narysowanie swojego obrazu Polski - wskazanie miejsc, obiektów, roślin, które uczniowie zobaczyli, podróżując po Polsce, które widzieli w telewizji lub które według dzieci występują w naszym kraju. Uczniowie, tworząc własną wizję Polski, mogą wykorzystywać różnorodne materiały plastyczne (np. farby, kredki, stare gazety, wycinanki). Po zakończeniu tworzenia map, poproś grupy o przedstawienie efektów swojej pracy. Zachęcaj uczniów do zadawania pytań związanych z prezentowaną mapą. Po wystąpieniu wszystkich grup rozdaj uczniom mapę „Polska 25 lat wolności”, poproś dzieci o zapoznanie się z jej treścią. Zapytaj się uczniów o ich wrażenia po obejrzeniu otrzymanej mapy Polski. Podsumowując ćwiczenie, podkreśl, że każdy może inaczej patrzeć na dany region czy problem. Przez to nie można uznawać, że jedna z prac jest lepsza, a inna gorsza. Ważne jest, aby uczniowie po obejrzeniu otrzymanej mapy nie odnieśli wrażenia, że ich praca jest niedoskonała, ponieważ nie zawiera wszystkich elementów lub znajdują się one w nieodpowiednim miejscu. Po zakończeniu ćwiczenia uczniowie tworzą galerię prac opracowanych przez siebie map, przymocowując je np. do tablicy korkowej.

Aktywność szósta: Projektujemy monety

Cel: zapoznanie uczniów z polskimi banknotami i monetami, rozwijanie wyobraźni twórczej, kształtowanie umiejętności posługiwania się monetami, rozwijanie umiejętności manualnych

Czas trwania: 30 min.

Potrzebne materiały: biały blok rysunkowy, biały blok techniczny, ołówki, plastelina, wykałaczki, farby plakatowe; wydrukowane monety i banknoty (załącznik 2/link)

Przebieg ćwiczenia/Opis: Nauczyciel wprowadza uczniów do świata monet, opowiadając, że obecnie w Polsce za zakupy w sklepach można płacić m.in. monetami i banknotami. Pokaż uczniom wydrukowane polskie monety i banknoty z przestrzeni lat (załącznik 2/link), a następnie przedstaw uczniom treść zadania, które polega na przygotowaniu własnej, wymyślonej monety. Zanim uczniowie przystąpią do pracy nad tworzeniem monety proszeni są o wymyślenie prostego symbolu (liść, serce, słońce) z przypisaną wartością (np. 1 zł, 2 zł, 5 zł lub inna), które zostaną umieszczone na monecie. Następnie szkic lub kontur wybranego symbolu warto przedstawić na kartce papieru, aby łatwiej można było go przenieść na inny materiał. Po stworzeniu symbolu, rozdaj uczniom po jednym Autor zaprezentowanych aktywności: Mateusz Konieczny

kawałku plasteliny i wykałaczkę. Z otrzymanej plasteliny uczniowie powinni uformować kulę, a następnie ją rozwałcować, tworząc koło, zachowując szerokość ok. 0,5 cm. Następnie wykałaczką uczniowie rzeźbią w plastelinie wymyślony przez siebie symbol. Gotowe prace można zamoczyć w tuszu lub rozpuszczonej farbie plakatywnej, a następnie odcisnąć na kartce bloku technicznego (najlepiej kilka razy). Po wyschnięciu kartki papieru można wyciąć odcisnięte symbole, a następnie wykorzystywać je do zabawy (np. w sklep).

Przydatne do aktywności materiały możemy znaleźć na poniższych stronach:

NBP: http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/banknoty_i_monety/monety_obiegowe/opisy.html

<http://manager.money.pl/galerie/polskie-banknoty-przed-denominacja-g4559.html>

<http://www.empi2.pl/obudowa/slownik/files/banknoty2.jpg>

<http://hoviak.com/Monety-i-banknoty-polskie>

Załącznik nr. 1

Na poniższych stronach znajdziesz mapy Polski na wolnej licencji z możliwością modyfikacji.

1) http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Polska-glowne_rzeki.svg

2) http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b3/POLSKA_woj_pow_gminy.png

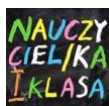
3) http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/38/Regiony_Kondrackiego-hipsometria.png

Autor zaprezentowanych aktywności: Mateusz Konieczny

Autor zaprezentowanych aktywności: Mateusz Konieczny

Autor zaprezentowanych aktywności: Mateusz Konieczny

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

Warszawskie Centrum Innowacji
Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń

